

Raadsinformatiebrief

GEMEENTEBESTUUR

RIB nummer 2022 86
collegevergadering d.d. 5 juli 2022
programma Circulaire en duurzame hoofdstad
portefeuillehouder M. Pollux

ons kenmerk 1871490
team RGWBET
steller L.E.M. Potten
doorkiesnummer +31 77 3596318
e-mail l.potten@venlo.nl
datum 13 juni 2022
bijlage(n) 4
datum verzonden - 7 JULI 2022

Onderwerp

Transportschaarste TenneT

Kennisnemen van

Via deze raadsinformatiebrief willen wij u informeren over de aanpak rondom de afgekondigde transportschaarste die TenneT op 8 juni 2022 heeft afgekondigd voor Noord-Brabant en Limburg. Deze transportschaarste betreft zowel afname als invoeding van elektriciteit. Nieuwe bedrijven (grootverbruikers) krijgen geen aansluiting op het elektriciteitsnet, bestaande bedrijven kunnen hun aansluiting niet vergroten, en ook voor het invoeden van zonne- en windenergie is geen ruimte meer. De provincies Noord-Brabant en Limburg hebben te maken met een verouderde netinfrastructuur die nog niet klaar is voor de toename van zowel de vraag naar als de opwek van elektriciteit. De verduurzaming van de industrie, en daarmee CO₂- besparing en afschakeling van het gas, zal met deze uitspraak worden vertraagd. Deze uitspraak heeft impact op de energietransitie en op nieuwe economische ontwikkelingen. Deze raadsinformatiebrief geeft inzicht in de ontwikkelingen voor zover reeds te overzien is en gaat in op de vervolgaanpak.

Aanleiding

In de gemeente Venlo hadden we al sinds 9 februari 2021 te maken met leveringschaarste (zie [Capaciteitskaart invoeding elektriciteitsnetwerk](#)). Deze aankondiging had betrekking op het leveren van stroom van zonneweides en windturbines aan het elektriciteitsnet en is nog steeds actueel. De nieuwe afkondiging van TenneT gaat echter veel verder. En wel om drie redenen: (1) het betreft een groter gebied (heel Brabant en Limburg), (2) er is geen sprake van een aankondiging, maar van een maatregel die direct ingaat, en (3) het gaat niet alleen om het invoeden maar ook om het afnemen van stroom.

Korte duiding van het elektriciteitsnet en de verantwoordelijkheden in Nederland

Het elektriciteitsnet is het beste te vergelijken met de wegenstructuur, we kennen snelwegen, hoofdwegen en landwegen. TenneT is als landelijke netbeheerder verantwoordelijk voor de hoogspanningslijnen (snelwegen), deze lijnen gaan via aftakkingen naar onderstations en vanuit daar verder de grond in. Vanaf het onderstation begint het middenspanningsnet en vanaf hier is de lokale netbeheerder Enexis verantwoordelijk (hoofdwegen). Vanuit het onderstation gaat het elektriciteitsnetwerk verder onder de grond door naar de transformatorhuisjes in de wijk en op bedrijventerreinen naar de stopcontacten, dit noemt men ook wel het laagspanningsnet, het gaat dan zowel om stroom leveren als terugleveren. Nu er sprake is van transportschaarste kun je stellen dat de snelwegen zijn volgelopen en dat er nieuwe rijstroken aangelegd dienen te worden. Ondersteunend hieraan dienen er ook aanpassingen te gebeuren op de hoofd- en landwegen.

Kernboodschap

Duiding van de informatie die er tot dusver is

De afkondiging van transportschaarste door TenneT heeft tot gevolg dat met ingang van 9 juni er in heel Brabant en Limburg door zowel TenneT als Enexis geen offertes meer worden verstrekt voor aansluitingen (of uitbreiding van aansluitingen) die een omvang van meer dan 3 x 80 ampère hebben (men spreekt dan van een grootverbruikaansluiting). Kortom dergelijke aansluitingen (nieuw of uitbreiding van bestaand) zijn niet meer beschikbaar.

Dit betekent dat nieuwe en bestaande grootverbruikklanten die willen uitbreiden, voorlopig géén nieuwe of zwaardere aansluiting kunnen krijgen op het elektriciteitsnet. Dit geldt ook voor bedrijven die op grote schaal elektriciteit willen terugleveren. Ook worden verzoeken tot verhoging van de contractwaarde (uitbreiding van de huidige aansluiting) voorlopig niet gehonoreerd.

Voor kleinverbruikers en particulieren met een aansluiting (tot en met 3 x 80 ampère) heeft deze transportschaarste voornamelijk geen consequenties. Voor deze klanten houden Enexis en TenneT, bij de berekeningen rondom de netcapaciteit, op dit moment rekening met een autonome groei van de huidige afname en teruglevering. De netbeheerder blijft dus woningen aansluiten en grootverbruikaansluitingen gerelateerd aan woningbouw (groter dan 3 x 80 ampère) voor collectieve voorzieningen (zoals warmtesystemen, liften, tijdelijke bouwaansluitingen e.d.) worden daarbij ook meegenomen en mogen wel worden aangesloten. Voor andere voorzieningen in een woongebied met een grootverbruikaansluiting (zoals supermarkten, scholen) is geen transportcapaciteit meer beschikbaar.

De netbeheerders werken met een interesselijst en daarop kunnen belanghebbenden aangeven dat ze een (uitbreiding van) een grootverbruikaansluiting wensen. Reeds uitgebrachte offertes worden nog wel gerealiseerd. Van belang is om te weten dat Enexis zich wettelijk te houden heeft aan het 'first come, first serve' principe dus de lijst van aanvragen volgens de huidige wetgeving volgorde dient af te handelen. Een veel voorkomende vraag wanneer er sprake is van een verplaatsing van een bedrijf of men de oude aansluiting dan kan meenemen. Dit is niet mogelijk, aansluitingen zijn gekoppeld aan het vastgoed niet aan de contractpartner. In bijlage 3 en 4 treft u nog aanvullende informatie over afnameschaarste van Enexis netbeheer.

Duidelijk mag zijn dat deze transportschaarste een grote impact heeft. Dit maakt dat meerdere acties op verschillende niveaus noodzakelijk zijn. Onderstaand wordt ingegaan op de acties die reeds zijn uitgezet of worden uitgezet op zowel provinciaal, regionaal als lokaalniveau. Het gaat om zowel directe acties als acties op de langere termijn.

Aanpak vervolg proces

Tennet/Enexis

De afkondiging van transportschaarste maakt voor Tennet en Enexis per direct de weg vrij om te starten met congestieonderzoek en congestiemanagement. Beide instrumenten hebben tot doel de beschikbare capaciteit op het elektriciteitsnet zo efficiënt mogelijk te gaan gebruiken. Bijvoorbeeld door met grote verbruikers afspraken te maken over de momenten waarop ze elektriciteit afnemen. Mocht er daardoor, of door het inleveren van offertes voor aansluitingen, ruimte ontstaan dan zal door de netbeheerder worden bezien of belanghebbenden, zoals bekend op de interesselijst, kunnen worden aangesloten. Dit zal per middenspanningsstation moeten worden bepaald. Er kunnen hier dus regionale verschillen gaan ontstaan. Dit onderzoek duurt naar verwachting tot eind 2022.

TenneT en Enexis netbeheer roept op nieuwe toekomstige aansluitingen (danwel uitbreidingen) voor afname en teruglevering toch zo spoedig mogelijk aan te melden. Dit geeft hen een duidelijk beeld van de opgave. Ook krijgt Enexis graag goed inzicht in de bouwprojecten van gemeenten.

Proces provincie Limburg

De provincie Limburg kijkt samen met partners naar een andere manier van programmeren, via de RES regio Noord- en Midden Limburg zijn we hier als gemeente Venlo bij betrokken. De komende jaren zullen we prioriteiten moeten vaststellen en wellicht tot een andere volgorde van investeringen door TenneT en Enexis komen om de energietransitie in Limburg zo goed mogelijk te kunnen faciliteren:

- Hiervoor is het noodzakelijk de gesprekken met het Rijk voort te zetten aangaande de benodigde randvoorwaarden (middelen, mandaat, wet- en regelgeving).
- De provincie werkt samen met de RES NML aan een integraal overzicht van de bestaande en verwachte uitbreidingen van de vraag naar elektriciteit om te kunnen prioriteren en achter-de-meter oplossingen te kunnen realiseren.
- De provincie werkt samen met de belangrijkste partners (waaronder de Regionale Energiestrategie Noord- en Midden Limburg) aan een provinciaal MIEK (Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat).
 - o Met bovenstaande aanpak probeert de provincie op een creatieve manier om te gaan met de wettelijke verplichting van het 'first come, first serve' principe, en niet te blijven hangen in juridische onmogelijkheden.
 - o De spelregels van dit overleg worden in de komende periode besproken met de colleges van B&W in Limburg.

De aanlegprojecten van TenneT en Enexis worden zoveel als mogelijk ondersteund door de provincie. Dit door het vergunningsverleningsproces te stroomlijnen en waar mogelijk te versnellen. Hiervoor wordt gewerkt aan een handboek voor overheden.

Daarnaast ondersteunt de provincie partijen die een andere oplossing mogelijk achten dan een aansluiting op het elektriciteitsnet. Recent heeft Berenschot in opdracht van de provincie Limburg en de Regio Noord- Limburg een onderzoek gedaan naar toepassingen

van batterijen en elektrolyse als oplossing van de netcongestie, hiervan worden de resultaten begin juli definitief gepresenteerd. In de tweede helft van dit jaar opent de provincie een subsidieregeling voor opslag en conversie als mogelijke oplossing voor netcongestie. Daarnaast is de provincie samen met gemeenten en bedrijven (o.a. ook Stichting Duurzame bedrijventerreinen) in gesprek over oplossingen voor achter de meter.

Naar aanleiding van het bericht van TenneT, hebben de provincies Brabant en Limburg, samen met de 6 RES- regio's direct een brief opgesteld richting minister Jetten (zie bijlage 2). Dit met als doel om op korte termijn gezamenlijk met de belangrijkste partners (TenneT, Enexis, provincies, RES- regio's) te komen tot snel implementeerbare oplossingen die de gevolgen van transportschaarste verminderen en indien mogelijk wegnemen. Ook zullen we als regio's gezamenlijk pleiten voor een andere manier van aansluiten van gebruikers, door af te stappen van het criterium 'first com, first serve', maar door goed te kijken naar het voorgenomen gebruik van een aansluiting. Zo wordt verkend om samen met de netbeheerders mogelijkheden te krijgen om maatschappelijk essentiële ontwikkelingen voorrang te geven. De minister heeft reeds aangegeven hier na de zomer een met voorstel voor te komen. Daarnaast wordt er gesproken over een aanpassing van wet- en regelgeving die het programmameren en prioriteren beter mogelijk maakt.

Inmiddels is er naar aanleiding van de brief een gesprek geweest met tussen de provincies Noord- Brabant, Limburg en minister Jetten. Per direct is Dhr. Ben Voorhorst benoemd tot speciaal coördinator aanpak vol elektriciteitsnet Noord- Brabant en Limburg. Dhr. Voorhorst zal zich als coördinator gezamenlijk met de netbeheerders TenneT en Enexis, de provincies, gemeenten, bedrijfsleven en de Rijksoverheid inzetten om zo snel mogelijk meer ruimte op het elektriciteitsnet te creëren. Onder meer door gezamenlijk te onderzoeken welke maatregelen versneld of vervroegd kunnen worden door slimmer gebruik te maken van het elektriciteitsnet. Daarnaast gaan partijen aan de slag met het sneller uitbreiden van het elektriciteitsnet en de aanpassing van regelgeving.

Regionale Energiestrategie (RES)- regio

Deze knelpunten benadrukken het belang om als RES-regio Noord- en Midden Limburg (Enexis Netbeheer, de 15 gemeenten, Provincie Limburg en het Waterschap Limburg) intensief te blijven samenwerken. Onze ambitie om fors energie te besparen is nóg belangrijker geworden. We werken aan de overstap naar alternatieve warmtebronnen in de transitievisies warmte. Nieuwe maar bovenal concrete plannen voor het opwekken van duurzame energie zijn cruciaal om richting te geven aan de uitbreidingen van het netwerk. De RES- regio denkt op dit moment na hoe zij in samenspraak met de provincie de gemeenten kan ondersteunen in dit vraagstuk.

Gemeente Venlo

De uitspraak van TenneT kent een grote impact op diverse beleidsterreinen, die in de komende maanden verder duidelijk moet worden. Enexis werkt zoals reeds eerder vermeld met lijsten, wanneer projecten al op de offertelijst staan kunnen deze nog gerealiseerd worden, nieuwe aanvragen komen op een interesselijst. Enexis mag echter wettelijk gezien de offertelijst niet met ons delen. Dus voor informatie over de impact voor de gemeente Venlo zijn we afhankelijk van onze eigen informatievoorziening of van bedrijven die zich bij ons melden. Op dit moment wordt er dan ook een gemeentelijke denktank opgestart waarin de consequenties voor de gemeente Venlo verder in beeld worden gebracht. Uiteraard blijven wij u actief informeren over de ontwikkelingen op dit vraagstuk.

Raadsinformatiebrief

Voor de lobby richting het Rijk ten aanzien van deze problematiek sluiten we aan bij de provincie en de RES- regio, maar benutten we daarnaast ook onze rol in de G40. Hierbij sluiten we aan bij de uitgangspunten van de provincie zoals bovenstaand geschetst en benoemd in de brief aan minister Jetten (bijlage 2).

Daarnaast is het van belang te kijken naar alternatieve oplossingen. De provincie wil samen met de RES- regio's kijken naar kansen voor opslag en omslag van energie. Hierbij zijn we als gemeente Venlo goed aangesloten. Als gemeente Venlo verkennen waar dit een mogelijke oplossing kan zijn. Via de Stichting Duurzame bedrijventerreinen wordt reeds onderzoek gedaan naar de kansen voor opslag en omslag van energie; deze verkenning was al voor de mededeling van TenneT gestart. Deze aanpak behoeft een versnelling en verbreding naar andere sectoren. De gemeente dient daarbij een verbindende rol spelen tussen de diverse partners, om dit vraagstuk gecoördineerd verder uit te werken en de schade door beperkte netcapaciteit te beperken.

Tot slot hopen we dat de resultaten van het congestie onderzoek dat TenneT is gestart richting eind dit jaar wat ruimte geeft op sommige plekken op het elektriciteitsnet.

Communicatie

De grootverbruikers klanten van TenneT zijn door TenneT zelf geïnformeerd over het feit dat er geen nieuwe aansluitingen of uitbreidingen gerealiseerd kunnen worden. Relevante partijen zoals Stichting Duurzame Bedrijventerreinen, maar ook interne projectleiders en collega's die contact hebben met bedrijven zijn geïnformeerd. Op dit moment monitoren we welke vragen binnen komen vanuit het bedrijvenloket en bij het KCC. Deze vragen worden intern opgepakt voor beantwoording en indien noodzakelijk verwijzen we door naar de provincie of Enexis. Mochten we merken dat er veel vergelijkbare vraagstukken zijn dan kan er gekozen worden voor een meer proactieve communicatie aanpak.

Vervolprocedure raad

Op basis van de aanpak van de gemeente Venlo zoals geschetst zullen wij u op de hoogte houden van de ontwikkelingen op dit dossier binnen de gemeente Venlo.

Burgemeester en wethouders van Venlo
de secretaris

Twan Beurskens

Bijlagen

de burgemeester

Antoin Scholten

Raadsinformatiebrief

1. Brief Enexis ..
2. Brief provincie en RES- regio's aan Minister Jetten ..
3. Informatiepakket afname schaarste Enexis ..
4. Q&A afname schaarste Enexis Netbeheer ..